

Οι λύσεις του Colin J. Humphreys σε ζητήματα των ευαγγελικών διηγήσεων (Πέτρος Παναγιωτόπουλος, Αρχισυντάκτης Θρησκείας)

/ [Πεμπτούσια](#)

Sir Colin J. Humphreys, *Η ημέρα που σταυρώθηκε ο Ιησούς. Ανασυνθέτοντας τις τελευταίες ημέρες του Πάθους, μετάφραση Ανίτα Κλήμη, Επιστημονική Επιμέλεια Μόσχος Γκουτζιούδης, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2014, σσ. 434.[*]*

Ξεκινώντας την ανάγνωση του έργου του Colin Humphreys «Η ημέρα που σταυρώθηκε ο Ιησούς», ομολογώ ότι το ενδιαφέρον μου ήταν ελάχιστο. Ο στόχος του έργου έδειχνε υπερβολικά σχολαστικός και εν πολλοίς απομακρυσμένος από τους προβληματισμούς της καθημερινότητας. Το ερώτημα που ανέκυπτε διαρκώς διαβάζοντας τις πρώτες σελίδες ήταν σαφές: τι σημασία είχε ο ακριβής εντοπισμός της ημερομηνίας της Σταύρωσης του Χριστού και κατά πόσο η μία ή η άλλη ημερομηνία θα μπορούσε, για παράδειγμα, να επηρεάσει το βίο των πιστών μέσα στην Εκκλησία ή και τον τρόπο λατρείας τους;

Colin J. Humphreys

Μετάφραση: Ανίτα Κόλλινς. Επισημοποιημένη απόδοση: Μόσχας Γκουσζιόβιτς

Η ΗΜΕΡΑ
ΠΟΥ ΣΤΑΥΡΩΘΗΚΕ
ΑΝΑΣΥΝΘΕΤΟΝΤΑΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ
ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ

HEOS

Σύντομα όμως έγινε σαφές ότι το περιεχόμενο του κειμένου είχε έναν εντελώς διαφορετικό προσανατολισμό. Μπορεί όντως ο κεντρικός στόχος να ήταν αυτός, ο ακριβής προσδιορισμός της ημερομηνίας της Σταύρωσης, αλλά η προσέγγισή του κάθε άλλο παρά σχολαστική και άνευ νοήματος ήταν. Επρόκειτο, αντίθετα, για ένα

συναρπαστικό ταξίδι στη γνώση, μια γοητευτική περιδιάβαση στην αρχαιογνωσία του κόσμου της Καινής Διαθήκης. Η «αναρρίχηση», με άλλα λόγια, προς το στόχο που τέθηκε, μεθοδεύτηκε με τρόπο πολυδιάστατο, πολύτροπο και άκρως ενδιαφέροντα. Συγκεκριμένα, ο αναγνώστης οδηγείται μέσα από μονοπάτια διεπιστημονικά και διακειμενικά σε βασικές πλευρές της ζωής κατά τη βιβλική περίοδο – οι οποίες μπορεί να άπτονται κατά κανόνα ζητημάτων χρονολόγησης, αλλά αυτά τα θέματα και γοητεία διαθέτουν και συνδέονται με ένα ευρύτερο φάσμα καινοδιαθηκικών ενδιαφερόντων τόσο σε πραγματολογικό όσο και σε θεολογικό επίπεδο.

Αναφορικά με το κεντρικό ζήτημα του βιβλίου, ο συγγραφέας δηλώνει ευθέως ότι το κίνητρο που τον ώθησε στη συγκεκριμένη έρευνα ανάγεται καθαρά στην προσωπική του ευσέβεια. Θεωρεί ότι το γεγονός της θανάτωσης του Θεού είναι το πιο σημαντικό της ανθρώπινης ιστορίας, επομένως δεν μπορεί να στερείται ενδιαφέροντος ο προσδιορισμός της ακριβούς ημερομηνίας που συνέβη αυτό. Η δε λεπτολογία που επιδεικνύεται στην επιχειρηματολογία του δικαιολογείται από τον ίδιο βάσει της βαρύτητας των ερευνούμενων γεγονότων.

Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να έχει περιορισμένο ενδιαφέρον, αν θεωρήσουμε ότι αφορά αποκλειστικά τον ίδιο το συγγραφέα ή έστω το κοινό της δικής του παράδοσης προς το οποίο προφανώς απευθύνεται πρωτίστως. Όσοι όμως βρίσκονται σε θέσεις ποιμαντικής ευθύνης – κληρικοί, εκπαιδευτικοί, κατηχητές κ.λπ. – αντιμετωπίζουν πολύ συχνά παρόμοια ερωτήματα και γνωρίζουν το έντονο ενδιαφέρον πολλών ανθρώπων για τα ζητήματα αυτά, και κυρίως όσων η αρχική τους τουλάχιστον επαφή με τη χριστιανική διδασκαλία περιστρέφεται γύρω από ερωτήματα αυτού του είδους. Εξάλλου, ο νους κάθε αναγνώστη των Γραφών αυθόρμητα ανατρέχει στα γεγονότα και διερωτάται για την αλήθεια τους.

Αναμφίβολα, το ενδιαφέρον του βιβλίου συνίσταται στο ότι το κεντρικό αυτό ερώτημα δεν αντιμετωπίζεται αυτόνομα, αλλά σε συνάρτηση με άλλα καινοδιαθηκικά ζητήματα, μάλλον περισσότερο ουσιώδη, όπως τις διαφωνίες μεταξύ των Συνοπτικών Ευαγγελιστών και του Ιωάννη σχετικά με την ημέρα τέλεσης του Μυστικού Δείπνου και το χαρακτήρα του (αν ήταν Πασχάλιο ή όχι) ή το χρονικό διάστημα της δράσης του. Ακόμη εξετάζονται και άλλα συναφή θέματα, όπως η ημέρα τέλεσης του τελευταίου αυτού δείπνου, η σειρά των γεγονότων του Πάθους, επιμέρους θέματα όπως οι αλεκτοροφωνίες, η συμπεριφορά του Πόντιου Πιλάτου ή ακόμη και άλλα δυσσερμήνευτα σημεία της Παλαιάς Διαθήκης. Σε κάθε ένα από τα ερευνητικά αυτά πεδία, η ανάλυση είναι εκτενής και ο στόχος του συγγραφέα προσεγγίζεται μεθοδικά, πολυεπίπεδα και πολύπλευρα.

Πιο αναλυτικά, ο κεντρικός ερμηνευτικός άξονας στον οποίο δομείται η επιχειρηματολογία του συγγραφέα συνίσταται στη χρήση διαφορετικών ημερολογίων για τον προσδιορισμό των γεγονότων που αναφέρουν οι Ευαγγελιστές: αλλού χρησιμοποιείται ένα προαιχμαλωσιακό ημερολόγιο, που διαμορφώθηκε στην Αίγυπτο, και αλλού ένα άλλο που υιοθετήθηκε κατά τη Βαβυλώνια Αιχμαλωσία. Όπως διατείνεται πειστικά ο C.J. Humphreys, σε άλλες περιπτώσεις γίνεται χρήση του ενός ημερολογίου και στις υπόλοιπες του δεύτερου. Εστιάζοντας, συνεπώς, στο γεγονός της χρήσης διαφορετικών ημερολογίων από τους ιερούς συγγραφείς (και σε συνδυασμό με την καλή γνώση των ιουδαϊκών εθίμων), ισχυρίζεται ότι όλες οι ασυμφωνίες των ευαγγελικών κειμένων – ακόμη και αυτές που αναφέρονται σε κείμενα του ίδιου Ευαγγελιστή – είναι σε θέση να εναρμονιστούν σε ένα ενιαίο σύνολο.

[Συνεχίζεται]

[*] Βιβλιογραφική παρουσίαση που δημοσιεύτηκε στην Τριμηνιαία Έκδοση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «Θεολογία», αρ. 4, 2014, σ. 447-451.